Stan i struktura demograficzno-społeczna ludności w województwie dolnośląskim – wyniki wstępne NSP 2021

06.12.2022 r.

0,4%
Spadek liczby ludności w porównaniu z wynikami NSP 2011

37,4%
Wzrost liczby ludności z wykształceniem wyższym w porównaniu z wynikami NSP 2011

Opracowanie stanowi rozszerzenie zakresu danych opublikowanych w pierwszej informacji sygnalnej województwa (z 27 września 2022 r.) o nowe (wstępne) informacje (w tym w podziale na powiaty) w zakresie: ludności według stanu cywilnego i kraju urodzenia oraz charakterystyki demograficzno-społecznej (osoby według poziomu wykształcenia, osoby z niepełnosprawnością). W niniejszym opracowaniu przedstawiono również dane na temat gospodarstw domowych oraz cudzoziemców.

Ludność według cech społecznych

Wstępne wyniki NSP 2021 w zakresie **struktury ludności według stanu cywilnego**, podobnie jak wyniki NSP 2011, wykazały, że najbardziej liczną grupą wśród osób w wieku 15 lat i więcej stanowiły nadal osoby pozostające w związku małżeńskim – 50,8% (1258 tys. osób). Województwo dolnośląskie wyróżniało się najniższym odsetkiem osób w stanie małżeńskim (przy przeciętnej wielkości w kraju na poziomie 54,0% oraz najwyższej 57,0% w województwie podkarpackim). Kawalerowie oraz panny stanowili w województwie 31,1% (w kraju 29,1%) i była to najwyższa wielkość wśród województw (przy najniższej 26,9% w województwie śląskim). Kolejne dwie grupy, osoby owdowiałe oraz osoby rozwiedzione stanowiły odpowiednio 8,3% oraz 9,5%, przy zbliżonych odsetkach w skali kraju – 8,5% oraz 7,6%.

W województwie dolnośląskim odnotowano najwyższy w kraju odsetek kawalerów i panien.

W porównaniu do 2011 r. w największym stopniu zwiększeniu uległa grupa osób rozwiedzionych (o 40,9%). Natomiast znaczące zmniejszenie odnotowano w grupie wdowców i wdów (spadek o 15,7%) i następnie w grupie osób w stanie małżeńskim (o 6,0%).

Od 2011 r. liczba osób rozwiedzionych wzrosła o ponad 68 tys., natomiast liczba osób owdowiałych zmniejszyła się o ponad 38 tys.

Pod względem odsetka osób rozwiedzionych (9,5%) województwo dolnośląskie plasowało się na 1. miejscu w kraju (przy najniższej wielkości 5,0% w województwie podkarpackim).

Tablica 1. Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego (stan w dniu 31 marca)

Wyszczególnienie	2011		2021		
	w tys.	w %	w tys.	w %	2011=100
Ogółem	**2507,0**	**100,0**	**2478,1**	**100,0**	**98,8**
Kawalerowie, panny	745,9	29,8	771,4	31,1	103,4
Żonaci, zamężne	1338,6	53,4	1257,8	50,8	94,0
Wdowcy, wdowy	242,9	9,7	204,7	8,3	84,3
Rozwiedzeni, rozwiedzione	166,6	6,6	234,7	9,5	140,9
Nieustalony	13,1	0,5	9,5	0,4	72,7

Do czynników różnicujących strukturę ludności według stanu cywilnego zaliczyć można płeć oraz środowisko zamieszkania (miejskie, wiejskie). Przeciętnie na 100 mężczyzn w wieku 15 lat i więcej przypadało 36 kawalerów, podczas gdy przeciętnie na 100 kobiet – 27 panien (oraz odpowiednio 3 wdowców wśród mężczyzn i 13 wdów wśród kobiet). Na dysproporcje w strukturze stanu cywilnego według płci wpływ mają odmienne wzorce zawierania związków

małżeńskich przez mężczyzn i kobiet oraz różnice w przeciętnym trwaniu życia mężczyzn i kobiet (mężczyźni na ogół zawierają związek małżeński w późniejszym wieku niż kobiety, a jednocześnie żyją krócej niż kobiety).

Podobnie jak w skali kraju, również w województwie dolnośląskim, odsetek osób pozostających w związku małżeńskim na wsi był większy niż w miastach (55,5% wobec 48,6%). Różnica ta była widoczna szczególnie w przypadku kobiet (mężatki stanowiły 55,8% kobiet na wsi wobec 47,0% w miastach), podczas gdy wśród mężczyzn na wsi żonaci stanowili 55,2%, a w miastach – 50,5%.

Na wsi w porównaniu do miast nadal odnotowano wyższe odsetki osób pozostających w związkach małżeńskich oraz niższe odsetki osób rozwiedzionych

Natomiast odmienna relacja wystąpiła w przypadku osób rozwiedzionych – większy odsetek w środowisku miejskim (10,6%) niż wiejskim (7,0%).

Wykres 1. Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego i płci w miastach i na wsi w 2021 r. (stan w dniu 31 marca)

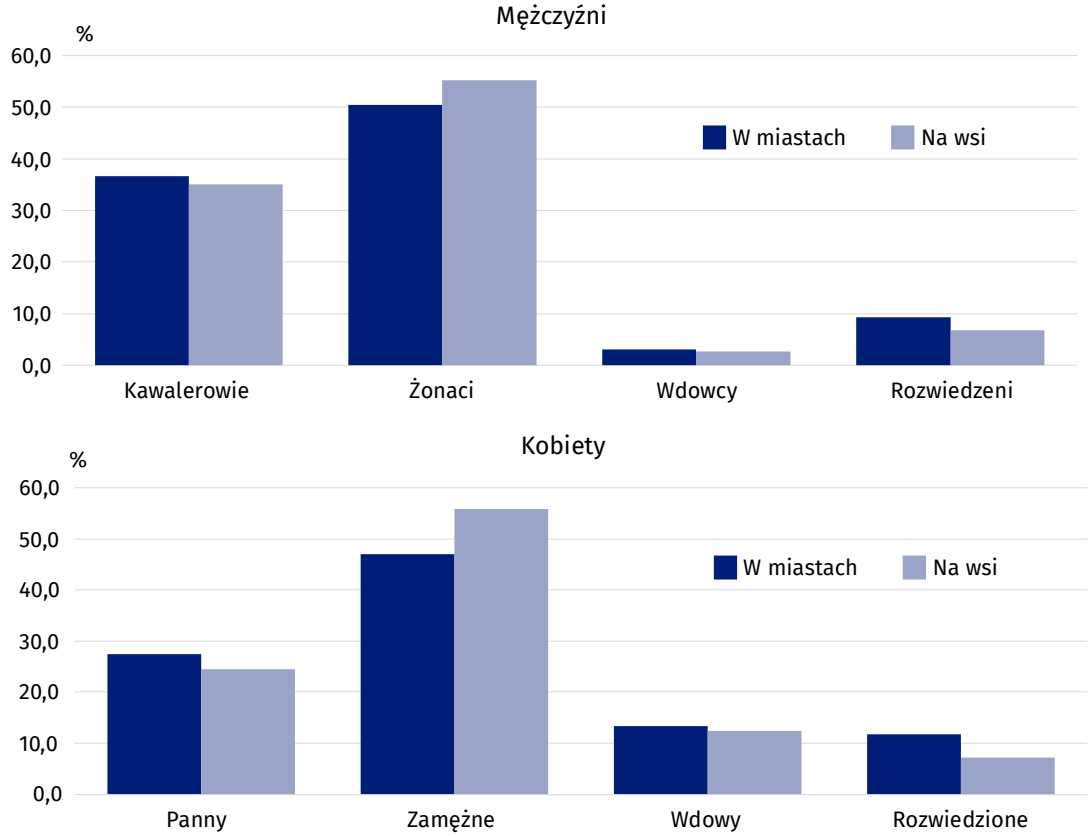

Wśród dolnośląskich powiatów najwyższymi udziałami osób rozwiedzionych w ogólnej liczbie osób w wieku 15 lat i więcej wyróżniały się miasta na prawach powiatu: Jelenia Góra (13,5%) oraz Wałbrzych i Legnica (po 12,6%), a najmniejszymi – powiaty o dużym udziale ludności wiejskiej: milicki, strzeliński i wrocławski (6,0%; 6,7% i 7,1%).
Największy odsetek kawalerów i panien odnotowano we Wrocławiu – 36,4% ogólnej liczby mieszkańców w wieku 15 lat i więcej (w tym wśród wrocławianek – 33,0% panien, a wśród wrocławian – 40,3% kawalerów). Natomiast najmniejszy odsetek kawalerów i panien wystąpił w powiecie lubińskim – 26,4%, przy czym wśród kobiet z tego powiatu odsetek panien wynosił 21,8%, a wśród mężczyzn odsetek kawalerów – 31,4%.

Mapa 1. Udział mężczyzn żonatych oraz kobiet zamężnych w ogólnej liczbie osób w wieku 15 lat i więcej w 2021 r. (stan w dniu 31 marca)

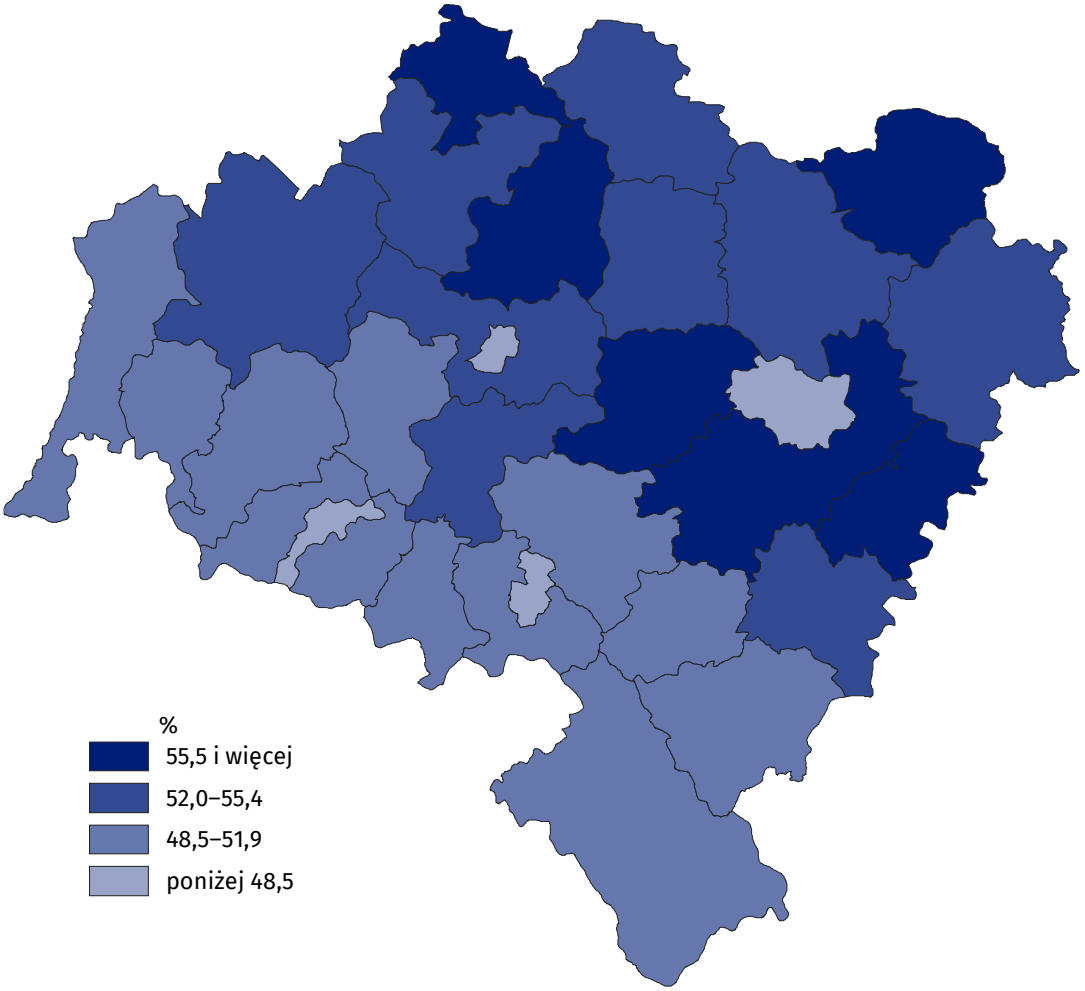

Tablica 2. Ludność według kraju urodzenia (stan w dniu 31 marca)

Kraj urodzenia	2011		2021		
	w tys.	w %	w tys.	w %	2011=100
Ogółem	**2915,2**	**100,0**	**2904,9**	**100,0**	**99,6**
Polska	2770,1	95,0	2798,5	96,3	101,0
Inny kraj	143,1	4,9	103,9	3,6	72,6
Nieustalony	2,1	0,1	2,5	0,1	120,1

W okresie międzyspisowym 2011-2021 liczba Dolnoślązaków urodzonych za granicą zmniejszyła się o 27,4%

Tablica 3. Ludność według miejsca urodzenia i płci w 2021 r. (stan w dniu 31 marca)

Wyszczególnienie	Urodzeni w Polsce		Urodzeni za granicą	
	w tys.	w %	w tys.	w %
Ogółem	**2798,5**	**100,0**	**103,9**	**100,0**
Mężczyźni	1352,3	48,3	43,3	41,7
Kobiety	1446,1	51,7	60,6	58,3

Województwo dolnośląskie wyróżniało się wśród pozostałych województw najwyższym odsetkiem ludności urodzonej za granicą

Wyniki przeprowadzonego w 2021 r. spisu ludności wykazały, że przy uwzględnieniu aktualnych granic państw w momencie spisu, 96,3% (2798,5 tys.) mieszkańców województwa dolnośląskiego wskazało Polskę jako kraj swego urodzenia, a niecałe 3,6% (103,9 tys.) urodziło się poza obecnymi granicami Polski. W porównaniu do 2011 r. niewielkiemu zmniejszeniu uległ odsetek osób deklarujących zagranicę, jako miejsce swojego urodzenia (w 2011 r. wynosił on 4,9%). Odmiennie niż w skali całego kraju, liczba osób urodzonych za granicą - uległa zmniejszeniu o 27,4% (wobec wzrostu przeciętnie w kraju o 11%).

Wśród Dolnoślązaków urodzonych w Polsce, jak i za granicą dominowały kobiety, przy czym ich udział był nieco większy w grupie osób urodzonych za granicą 58,3% wobec 51,7% urodzonych w kraju.
W przekroju powiatowym odsetek urodzonych za granicą kształtował się na poziomie od 2,4% w powiecie oleśnickim do 4,6% w powiecie bolesławieckim.

Charakterystyka osób z niepełnosprawnością

Według wyników spisu w 2021 roku wśród ogółu ludności województwa dolnośląskiego było 405,4 tys. osób z niepełnosprawnością. Przeciętnie na 1000 mieszkańców przypadało 140 osób z niepełnosprawnością, podczas gdy w 2011 r. – 132 osoby, czyli nastąpił wzrost w okresie międzyspisowym o 8 osób. W skali całego kraju wskaźnik ten uległ zwiększeniu z 122 osób niepełnosprawnych na 1000 ludności do 143 osób, czyli o 21 osób.

W porównaniu do przeprowadzonego w 2011 roku poprzedniego spisu liczba osób niepełnosprawnych w województwie dolnośląskim wzrosła o 5,6%.

W 2021 roku wśród ogółu zbiorowości niepełnosprawnych nadal przeważały kobiety (55,5% wobec 44,5% mężczyzn).

Liczba osób niepełnosprawnych prawnie, tj. takich, które posiadały odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony, kształtowała się na zbliżonym poziomie, jak w 2011 r. – 255,6 tys., tj. o 0,8% więcej niż 10 lat wcześniej. W większym stopniu wzrosła liczba osób niepełnosprawnych wyłącznie biologicznie, tj. takich, które nie posiadały orzeczenia, ale odczuwały całkowicie, poważnie lub umiarkowanie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych dla ich wieku (z wielkości 130,3 tys. w 2011 r. do 149,7 tys. w 2021 r., czyli o 14,9%).

Tablica 4. Osoby niepełnosprawne według płci i kategorii niepełnosprawności
(stan w dniu 31 marca)

Wyszczególnienie	2011	2021	2011=100
	w tys.		
Osoby niepełnosprawne ogółem	**383,8**	**405,4**	**105,6**
Kobiety	210,2	224,9	107,0
Mężczyźni	173,6	180,5	104,0
Liczba niepełnosprawnych na 1000 ludności	131,6	139,6	106,0
według kategorii niepełnosprawności			
Niepełnosprawne prawnie	**253,5**	**255,6**	**100,8**
Kobiety	130,2	133,0	102,1
Mężczyźni	123,3	122,6	99,4
Niepełnosprawne biologicznie	**130,3**	**149,7**	**114,9**
Kobiety	80,0	91,8	114,8
Mężczyźni	50,3	57,9	115,1

Ludność według poziomu wykształcenia

W 2021 roku liczba ludności województwa dolnośląskiego w wieku 13 lat i więcej – dla której ustalany był poziom wykształcenia - liczyła 2534,2 tys. osób i była mniejsza o 1,2% w porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. Natomiast dynamiczny wzrost (o 37,4%) miał miejsce w przypadku zbiorowości osób z wykształceniem wyższym. Według wstępnych wyników NSP w 2021 r. odsetek osób z wykształceniem wyższym wyniósł 23,6% (w 2011 r. – 17,0%), tj. wzrósł o 6,6 p. proc. W przekroju województw odsetek ten przyjmował wartości od 18,4% w województwie lubuskim do 31,3% w województwie mazowieckim (przy przeciętnej wielkości w kraju na poziomie 23,2%).

W okresie międzyspisowym nastąpił wzrost o 6,8 p. proc. udziału osób z wykształceniem wyższym wśród ogółu ludności w wieku 13 lat i więcej

Udział absolwentów szkół średnich (łącznie z policealnymi) w analizowanej zbiorowości według poziomu wykształcenia nie uległ większym zmianom - w 2021 r. wyniósł 32,3% (w 2011 r. – 32,8%). W tej grupie, podobnie jak w skali kraju, znaczący udział stanowiły osoby z wykształceniem średnim zawodowym – 18,2% w 2021 r. oraz – 17,8% w 2011 r. Zdecydowanie większe zmiany w stanie liczebnym odnotowano przypadku zbiorowości osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym – zmniejszenie o 14,9%. Odsetek osób posiadających takie wykształcenie osiągnął w 2021 r. poziom 18,5% (w Polsce – 19,6%), podczas gdy 10 lat wcześniej wynosił 21,4%.

Po względem udziału osób z wykształceniem wyższym wśród ogółu ludności w wieku 13 lat i więcej województwo dolnośląskie zajmowało 4. miejsce wśród województw (po województwach: mazowieckim, małopolskim i pomorskim)

W ostatnim okresie międzyspisowym znacząco obniżył się udział osób z wykształceniem podstawowym z 17,0% w 2011 r. do 10,1% w 2021 r. (w kraju odpowiednio z 18,3% do 11,3%)

Tablica 5. Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia
(stan w dniu 31 marca)

Wyszczególnienie	2011	2021	
	w tys.		2011=100
Ogółem	**2563,8**	**2534,2**	**98,8**
w tym:			
Wyższe [a]	434,8	597,4	137,4
Średnie [b]	838,2	819,3	97,7
w tym:			
Średnie zawodowe	456,1	460,9	101,1
Zasadnicze zawodowe/branżowe	549,5	467,7	85,1
Gimnazjalne	114,2	65,3	57,2
Podstawowe ukończone	436,9	255,6	58,5
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	34,4	69,6	202,3

a Łącznie z osobami posiadającymi dyplom kolegium. b Łącznie z osobami z wykształceniem policealnym.

Tablica 6. Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia i płci w 2021 r.
(stan w dniu 31 marca)

Wyszczególnienie	Mężczyźni	Kobiety
	w tys.	
Ogółem	**1206,3**	**1327,8**
w tym:		
Wyższe [a]	239,9	357,5
Średnie [b]	375,4	443,9
Zasadnicze zawodowe/branżowe	276,9	190,9
Gimnazjalne	37,1	28,2
Podstawowe ukończone	108,9	146,7
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	34,0	35,6

a Łącznie z osobami posiadającymi dyplom kolegium. b Łącznie z osobami z wykształceniem policealnym.

Znacznie więcej kobiet niż mężczyzn deklarowało wykształcenie wyższe, natomiast więcej mężczyzn niż kobiet deklarowało wykształcenie zasadnicze zawodowe/branżowe

Struktura ludności według poziomu wykształcenia nadal znacząco różniła się w zależności od płci. W 2021 r. wśród ogółu kobiet 26,9% ukończyło szkoły wyższe. Z kolei udział mężczyzn z wykształceniem wyższym wyniósł 19,9%, co oznacza, że przeszło co czwarta kobieta posiadała dyplom ukończenia studiów wyższych oraz co piąty mężczyzna deklarował ukończenie studiów wyższych.

Wstępne wyniki NSP 2021 wskazują, podobnie jak wyniki NSP 2011, duże zróżnicowanie przestrzenne poziomu wykształcenia ludności w województwie dolnośląskim. Najwyższy odsetek osób z wykształceniem wyższym niezmiennie występuje we Wrocławiu (40,0%) oraz następnie w sąsiadującym z nim, powiecie wrocławskim (34,2%), a w dalszej kolejności w dwóch miastach na prawach powiatu – w Jeleniej Górze i Legnicy (odpowiednio 23,2% i 22,7%).

Najniższy odsetek osób o tym poziomie wykształcenia wystąpił w powiatach: górowskim, kamiennogórskim i lwóweckim (odpowiednio 12,4%, 13,6% i 13,9%).

Z kolei najwyższy odsetek osób posiadających wykształcenie zasadnicze zawodowe/branżowe wystąpił w powiatach kamiennogórskim (27,4%) i milickim (27,1%), a najniższy udział osób o tym poziomie wykształcenia odnotowano we Wrocławiu (9,6%). Również znaczącą dysproporcję odnotowano w przypadku wielkości odsetka osób z wykształceniem co najwyżej podstawowym – od 7,7% we Wrocławiu do 18,6% w powiecie górowskim.

Mapa 2. Udział osób z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie osób w wieku 13 lat i więcej w 2021 r. (stan w dniu 31 marca)

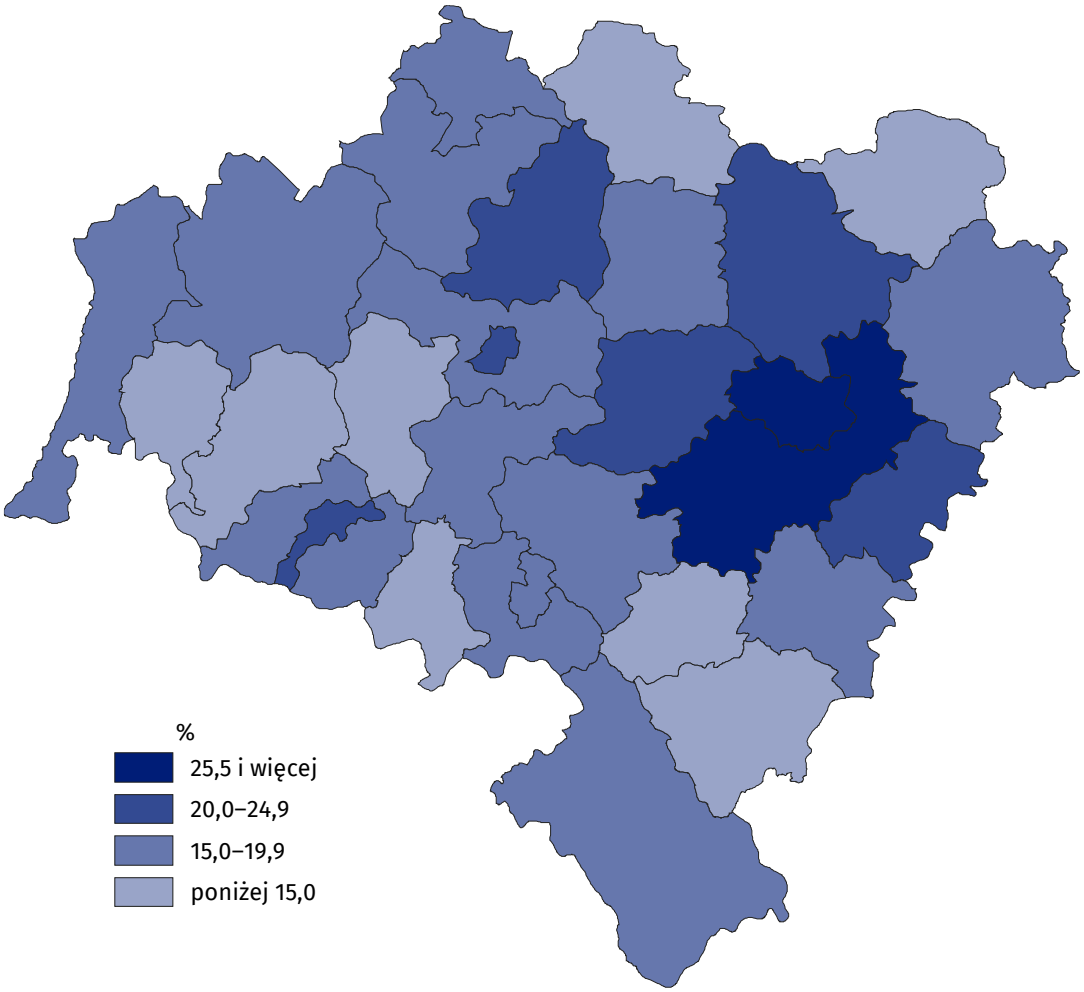

Gospodarstwa domowe

Według wstępnych wyników NSP 2021, w końcu marca 2021 r. w województwie dolnośląskim było 1035 tys. gospodarstw domowych. W miastach ich liczba wyniosła 774 tys., natomiast na wsi – 261 tys. Analogicznie, jak w skali kraju oraz we wszystkich pozostałych województwach, w okresie międzyspisowym liczba gospodarstw domowych uległa zmniejszeniu – o 5,9% (wobec spadku o 7,6% w kraju).

W strukturze gospodarstw domowych w województwie pod względem ich wielkości, ponad połowę stanowiły gospodarstwa co najwyżej dwuosobowe – łącznie stanowiły 52,6% (w tym gospodarstwa jednoosobowe 25,0%). W miastach odsetek gospodarstw co najwyżej dwuosobowych wynosił 58,2%, a na wsi tylko 31,6% (gospodarstwa jednoosobowe odpowiednio 25,0% w miastach oraz 12,3% na wsi). Ogółem oraz w miastach najmniejszy odsetek stanowiły gospodarstwa o liczbie osób 5 i więcej (12,6% oraz 8,8% w miastach). Odmiennie sytuacja w tym zakresie kształtowała się na wsi, gdzie gospodarstwa przynajmniej pięcioosobowe stanowiły aż 28,9% ogółu gospodarstw domowych i były najliczniejszą grupą, zaś najmniej liczne zbiorowości tworzyły gospodarstwa jednoosobowe (12,3%).

Zgodnie z wstępnymi wynikami NSP 2021, w województwie dolnośląskim przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym wyniosła 3,77 (w kraju – 2,99) i była to najniższa wielkość wśród województw. W miastach przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym ukształtowała się na poziomie 2,52, a na wsi – 3,51 (w kraju odpowiednio 2,99 i 3,71).

W strukturze gospodarstw domowych według ich wielkości w miastach najmniejszy odsetek stanowiły gospodarstwa o liczbie osób 5 i więcej, a na wsi - gospodarstwa jednoosobowe

Wykres 2. Gospodarstwa domowe według liczby osób w 2021 r. (stan w dniu 31 marca)

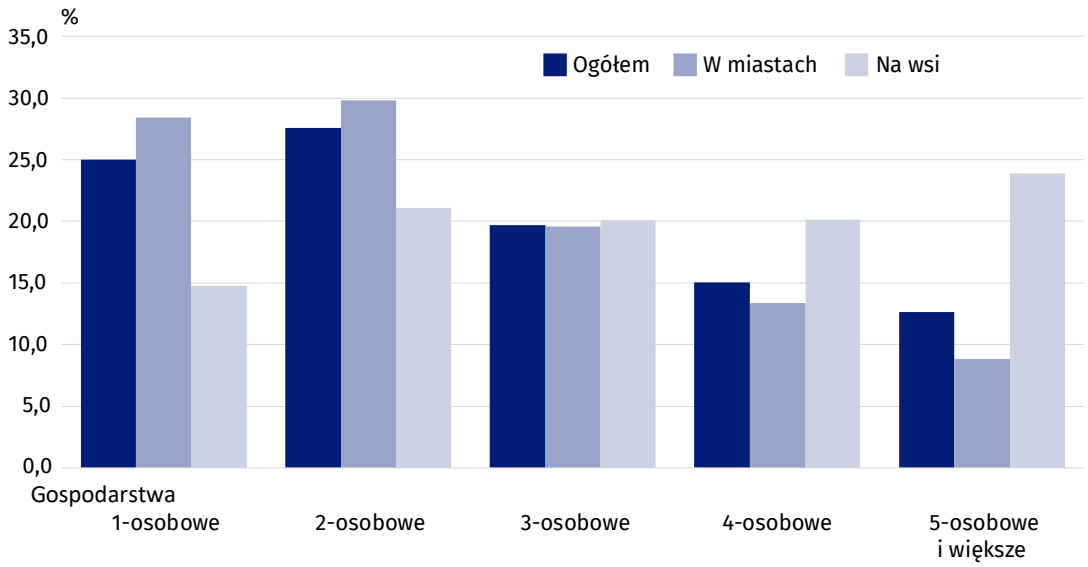

Cudzoziemcy w województwie

W świetle wstępnych wyników NSP 2021 wśród stałych mieszkańców Dolnego Śląska obywatele Rzeczypospolitej Polskiej stanowili 99,5% ogółu ludności. Liczba osób z obywatelstwem innego kraju niż Polska przebywających w końcu marca 2021 r. na terenie województwa dolnośląskiego wyniosła 185,6 tys., tj. 12,7% wszystkich cudzoziemców w kraju (plasując województwo na 2. miejscu wśród pozostałych województw). W województwie dolnośląskim wśród osób posiadających obywatelstwo innego kraju niż Polska najliczniejszą grupę tworzyli obywatele krajów Europy, które nie należały do Unii Europejskiej (82,2% ogółu), kolejne grupy to obywatele krajów Unii Europejskiej (8,4%) oraz Azji (7,3%).
W ogólnej liczbie cudzoziemców w województwie 57,6% stanowili mężczyźni, zaś 42,4% – kobiety.
W strukturze wieku cudzoziemców przebywających na terenie województwa dolnośląskiego przeważały osoby w wieku 20–29 lat (28,0% ich ogólnej liczby) oraz 30–39 lat (26,6%), które łącznie stanowiły ponad połowę omawianej populacji. Kolejną wyróżniającą się liczebnie grupę tworzyły osoby w wieku 40–49 lat (20,5%).

Pod względem liczby cudzoziemców województwo dolnośląskie plasowało się na 2. miejscu w kraju (po mazowieckim).
Najwięcej cudzoziemców pochodziło z krajów Europy nienależących do Unii Europejskiej (82,2% ich ogólnej liczby)

* * *

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło: dane GUS”, a w przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez Urząd Statystyczny we Wrocławiu prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny we Wrocławiu

p.o. Dyrektora Halina Woźniak
tel: 71 371 64 00

Dolnośląski Ośrodek Badań Regionalnych

tel: 71 371 63 71

e-mail: A.Ilczuk@stat.gov.pl

Rozpowszechnianie:
Informatorium Statystyczne

tel: 71 371 63 62, 71 371 64 55

wroclaw.stat.gov.pl

@WROCLAW_STAT

@USWroclaw

gus_stat

glownyurzadstatystycznygus

glownyurzadstatystyczny

Powiązane opracowania

Informacja o wstępnych wynikach Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021. Metodologia i organizacja badania

NSP 2021. Wyniki wstępne – informacja sygnalna

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021. Raport z wstępnych wyników

Ludność według cech społecznych – wyniki wstępne NSP 2021

Informacja o wynikach Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 na poziomie województw, powiatów i gmin

Temat dostępny w bazach danych

Bank Danych Lokalnych – obszar tematyczny: Narodowe Spisy Powszechne

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

Ludność

Stan cywilny

Kraj urodzenia

Poziom wykształcenia

Cudzoziemcy